

รายละเอียดของรายวิชา (มคอ. ๓)
รายวิชา ๐๐๐ ๑๔๕ บาลีไวยากรณ์

ชื่อสถาบันอุดมศึกษา	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาเขต/คณะ/ภาควิชา	คณะพุทธศาสตร์/คณะสังคมศาสตร์

หมวดที่ ๑ ข้อมูลโดยทั่วไป

๑. รหัสและชื่อรายวิชา	๐๐๐ ๑๔๕ บาลีไวยากรณ์ (Pali Grammar)
๒. จำนวนหน่วยกิต	๒ หน่วยกิต (๒-๐-๔)
๓. หลักสูตรและประเภทของรายวิชา	รัฐศาสตรบัณฑิต หมวดวิชากลุ่มพระพุทธศาสนา กลุ่มวิชาภาษาบาลีและพระพุทธศาสนา
๔. อาจารย์ผู้รับผิดชอบรายวิชาและอาจารย์ผู้สอน	นายอภิวัฒน์ชัย พุทธจร
๕. ภาควิชาการศึกษา / ชั้นปีที่เรียน	ภาควิชาการศึกษาที่ ๒ ปีการศึกษา ๒๕๖๐ / ชั้นปีที่ ๑
๖. รายวิชาที่ต้องเรียนมาก่อน	ไม่มี
๗. รายวิชาที่ต้องเรียนพร้อมกัน	ไม่มี
๘. สถานที่เรียน	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตหนองคาย
๙. วันที่จัดทำหรือปรับปรุงรายละเอียดของรายวิชาครั้งล่าสุด	๑ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๖๐

หมวดที่ ๒ จุดมุ่งหมายและวัตถุประสงค์

๑. จุดมุ่งหมายของรายวิชา	เพื่อให้รู้ความเป็นมาและพัฒนาการของภาษาบาลี มีการนำหลักไวยากรณ์ไปใช้ในการแต่งและแปลภาษาบาลี โดยสามารถใช้ไวยากรณ์ภาษาบาลีเป็นหลักในการศึกษาภาษาบาลีได้อย่างถูกต้อง
วัตถุประสงค์	<ol style="list-style-type: none"> ๑. รู้และเข้าใจความหมาย ลักษณะเฉพาะ ความสำคัญและคุณประโยชน์ของภาษาบาลีได้ ๒. อธิบายกฎเกณฑ์ไวยากรณ์ภาษาบาลีได้ ๓. ถ่ายทอดความรู้เรื่องหลักไวยากรณ์ภาษาบาลีให้ผู้อื่นเข้าใจได้ ๔. อธิบายความต่างกันระหว่างภาษาบาลีกับภาษาอื่น ๆ ได้

<p>๕. ตระหนักถึงคุณค่าของภาษาบาลีในฐานะเป็นภาษาบันทึกคัมภีร์พระพุทธศาสนา</p> <p>๒. วัตถุประสงค์ในการการพัฒนา/ปรับปรุงรายวิชา</p> <p>๑. กำลังดำเนินการทำสื่อการเรียนการสอนโดย e-learning</p> <p>๒. เปลี่ยนแปลงเนื้อหาการเรียนการสอนให้เป็นไปตามหลักฐานเชิงประจักษ์</p>

หมวดที่ ๓ ลักษณะและการดำเนินการ

<p>๑. คำอธิบายรายวิชา</p> <p>ศึกษาการเขียน การอ่านภาษาบาลี ฐานกรณ์ การออกเสียงพยัญชนะสังโยค การเชื่อมอักษรด้วยสนธิกริโยปกรณ์ ประเภทและวิธีแจกคำนาม สังขยา อพยยศัพท์ กิริยาอาชยาต นามกิตก์ กิริยาภิตก์ สมาสและตัทธิต</p>			
<p>๒. จำนวนชั่วโมงที่ใช้ต่อภาคการศึกษา</p>			
บรรยาย	สอนเสริม	การฝึกปฏิบัติ/งานภาคสนาม/การฝึกงาน	การศึกษด้วยตนเอง
ชั่วโมงบรรยาย x ๑๕	สอนเสริมตามความต้องการของนิสิตเฉพาะราย	ไม่มีการฝึกปฏิบัติงานภาคสนาม	การศึกษด้วยตนเอง ๔ ชั่วโมงต่อสัปดาห์
<p>๓. จำนวนชั่วโมงต่อสัปดาห์ที่อาจารย์ให้คำปรึกษาและแนะนำทางวิชาการแก่นักศึกษาเป็นรายบุคคล</p> <p>ให้เวลานิสิต ๑ ชั่วโมง/สัปดาห์ หรือให้คำปรึกษาผ่านเฟซบุ๊กส่วนตัวของอาจารย์ผู้บรรยาย ซึ่งอาจารย์ได้บอกชื่อเฟซบุ๊กและหมายเลขโทรศัพท์แล้ว ในสัปดาห์แรกที่เข้าบรรยาย</p>			

หมวดที่ ๔ การพัฒนาการเรียนรู้ของนักศึกษา

<p>๑. คุณธรรม จริยธรรม</p> <p>๑.๑ คุณธรรม จริยธรรมที่ต้องพัฒนา</p> <ul style="list-style-type: none"> ● ๑) มีศีลธรรม จริยธรรม คุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต ○ ๒) มีจิตสาธารณะ มีความเสียสละ มีวินัย ○ ๓) เคารพสิทธิ ศักดิ์ศรีของมนุษย์ และรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ○ ๔) เห็นคุณค่าศิลปวัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่น ○ ๕) ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีต่อสังคมชาติ ศาสนาพระพุทธศาสนา <p>๑.๒ วิธีการสอน</p> <p>บรรยาย, ยกตัวอย่าง</p> <p>๑.๓ วิธีการประเมินผล</p> <p>ประเมินผลพฤติกรรมการเข้าเรียน, การให้ความร่วมมือในชั้นเรียน, ชิ้นงาน, รายงาน และส่งงานมอบหมายให้ตรงเวลา</p>
--

๒. ความรู้
๒.๑ ความรู้ที่ต้องได้รับ <ul style="list-style-type: none"> ● ๑) มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการ ทฤษฎีและเนื้อหา ○ ๒) ใช้ความรู้อธิบายปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นได้อย่างมีเหตุผล ○ ๓) มีความรู้ในศาสตร์ที่เป็นพื้นฐานของชีวิต ○ ๔) มีความรอบรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงทั้งของไทยและสากล ○ ๕) สามารถเข้าใจความก้าวหน้าของความรู้และงานวิจัยในปัจจุบัน
๒.๒ วิธีการสอน อาจารย์บรรยาย, ยกตัวอย่างประกอบ, ใช้สื่อประกอบ นิสิตร่วมอภิปราย, มอบหมายงานค้นคว้าด้วยตนเอง
๒.๓ วิธีการประเมินผล รายงาน, พฤติกรรมการเข้าเรียน, งานที่ได้รับมอบหมาย, แบบทดสอบ, แบบประเมินผลการเรียนรู้
๓. ทักษะทางปัญญา
๓.๑ ทักษะทางปัญญาที่ต้องพัฒนา <ul style="list-style-type: none"> ● ๑) สามารถสืบค้นข้อมูล วิเคราะห์ ทำความเข้าใจ นำไปประยุกต์ ○ ๒) สามารถคิดวิเคราะห์อย่างเป็นระบบมีเหตุผล อ้างอิงได้ ○ ๓) สามารถประยุกต์ความรู้ และทักษะเพื่อแก้ปัญหาได้อย่างเหมาะสม
๓.๒ วิธีการสอน อาจารย์บรรยาย, ยกตัวอย่างประกอบ, ใช้สื่อประกอบ นิสิตร่วมอภิปราย, มอบหมายงานค้นคว้าด้วยตนเอง
๓.๓ วิธีการประเมินผล รายงาน, การแสดงความคิดเห็น, แบบทดสอบ
๔. ทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ
๔.๑ ทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบที่ต้องพัฒนา <ul style="list-style-type: none"> ○ ๑) มีความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม ○ ๒) เป็นสมาชิกที่ดีของกลุ่มทั้งในฐานะผู้นำและผู้ติดตาม ○ ๓) มีมนุษยสัมพันธ์ และยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคล ● ๔) มีความสามารถในการบริหารจัดการ
๔.๒ วิธีการสอน มอบหมายงานเป็นกลุ่ม, รายงานหน้าห้องเรียน
๔.๓ วิธีการประเมินผล สังเกตพฤติกรรมการทำงาน, ชิ้นงาน
๕. ทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ
๕.๑ ทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศที่ต้องพัฒนา <ul style="list-style-type: none"> ● ๑) มีทักษะในการใช้ภาษาไทย เพื่อการสื่อสาร

<p>○ ๒) มีทักษะในการใช้ภาษาต่างประเทศ เพื่อการสื่อสาร</p> <p>○ ๓) มีทักษะในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อการสืบค้นฯ</p>				
<p>๕.๒ วิธีการสอน</p> <p>สาธิต บรรยาย ยกตัวอย่างประกอบสื่อต่างๆ เช่น หนังสืออ่านเพิ่มเติมต่างๆ เว็บไซต์ที่น่าสนใจ</p>				
<p>๕.๓ วิธีการประเมินผล</p> <p>สังเกตพฤติกรรมการทำงาน, ชิ้นงาน,รายงาน</p>				
<p>หมวดที่ ๕ แผนการสอนและการประเมินผล</p>				
<p>๑. แผนการสอน</p>				
สัปดาห์ที่	หัวข้อ/รายละเอียด	จำนวน ชั่วโมง	กิจกรรมการเรียนรู้ การสอน สื่อที่ใช้ (ถ้ามี)	ผู้สอน
๑ - ๒	<p>บทที่ ๑ ความเป็นมาและความสำคัญของภาษาบาลี</p> <ul style="list-style-type: none"> - ความหมายของภาษาบาลี - ความเป็นมาของภาษาบาลี - ความสำคัญของภาษาบาลี - ประโยชน์ของการศึกษาภาษาบาลี 	๔	<p>บรรยาย / ตอบข้อซักถาม / สรุปสาระสำคัญ / ทำแบบฝึกหัดประจำบท</p>	นายอภิวัฒน์ชัย พุทธจร
๓ - ๔	<p>บทที่ ๒ ความรู้เกี่ยวกับบาลีไวยากรณ์</p> <ul style="list-style-type: none"> - สมัญญาภิธานและสนธิ <p>การต่อสนธิ ทั้ง ๓ ประเภท</p> <ol style="list-style-type: none"> ๑. สระสนธิ ๒. พยัญชนะสนธิ ๓. นิคคิตสนธิ 	๔	<p>บรรยาย / ตอบข้อซักถาม / สรุปสาระสำคัญ / ทำแบบฝึกหัดประจำบท</p>	นายอภิวัฒน์ชัย พุทธจร
๕ - ๖	<p>บทที่ ๓ การต่อสระสนธิกิริโยปกรณ-ของวาททั้ง ๕ ในธรรมบทบางประโยคที่ควรรู้ ภาคที่ ๑ - ภาคที่ ๒</p>	๔	<p>บรรยาย / ตอบข้อซักถาม / สรุปสาระสำคัญ / ทำแบบฝึกหัดประจำบท</p>	นายอภิวัฒน์ชัย พุทธจร
๗ - ๘	<p>บทที่ ๔ การต่อสนธิ พยัญชนะสนธิกิริโยปกรณ</p> <p>การสนธิคำศัพท์ต่าง ๆ ในประโยคธรรมบท ภาคที่ ๒ - ๓</p>	๔	<p>บรรยาย / ตอบข้อซักถาม / สรุปสาระสำคัญ / ทำแบบฝึกหัดประจำบท</p>	นายอภิวัฒน์ชัย พุทธจร
๙ - ๑๐	<p>บทที่ ๕ การต่อสนธิด้วย</p> <ul style="list-style-type: none"> -นิคคิต <p>สนธิกิริโยปกรณใน ประโยคธรรมบทภาคที่ ๓ - ๔-</p> <ul style="list-style-type: none"> - สนธิกิริโยปกรณ ๘ <p>ลบ แปลง ลงอักษรเปลี่ยนแปลงจากเดิม</p>	๔	<p>บรรยาย / ตอบข้อซักถาม / สรุปสาระสำคัญ / ทำแบบฝึกหัดประจำบท</p>	นายอภิวัฒน์ชัย พุทธจร

	คงเดิม ทำเป็นเสียงยาว ทำเป็นเสียงสั้น ซ้อนตัวอักษร			
	สอบกลางภาค			นายอภิวัฒน์ชัย พุทธจร
๑๓ - ๑๔	บทที่ ๖ หลักและวิธีการเปลี่ยนแปลง ประโยคภาษาบาลี - การแปลวประโยคกัตตุวจากเป็น กัมมวจาก - การแปลงประโยคกัมมวจากเป็นกัตตุ วจาก - การแปลงประโยคเหตุกัตตุวจากเป็น ประโยคเหตุกัมมวจาก - การแปลงคุณศัพท์เป็นนามนาม - การแปลงกิริยาอาชยาตเป็นนามนาม - การแปลงกิริยากิตก์เป็นนามนาม - การแปลงกิริยากิตก์เป็นกิริยาอาชยาต	๔	บรรยาย / ตอบข้อ ซักถาม / สรุป สาระสำคัญ / ทำ แบบฝึกหัดประจำบท	นายอภิวัฒน์ชัย พุทธจร
	สอบกลางภาค			
๑๕ - ๑๖	บทที่ ๗ - สนธิกริโยปกรณ์ ๘ หลักและวิธีการแต่งฉันทภาษาบาลี - ความหมายของฉันท - ลักษณะของฉันท - ประเภทของฉันท - คณะฉันท - ชื่อฉันทที่กำหนดเป็นหลักสูตรของ คณะสงฆ์ไทย - ประโยชน์ของฉันท - ตัวอย่างของฉันท ตัวอย่างคาถา ที่ประพันธ์เป็นภาษาบาลี ในธรรมบท	๔	บรรยาย / ตอบข้อ ซักถาม / สรุป สาระสำคัญ / ทำ แบบฝึกหัดประจำบท	นายอภิวัฒน์ชัย พุทธจร
	วัดผลครั้งสุดท้าย ก่อนสอบปลายภาค			

๒. แผนการประเมินผลการเรียนรู้

ที่	วิธีการประเมิน	วิธีการประเมินผล	สัปดาห์ที่ประเมิน	สัดส่วนของ การประเมินผล
๑	ด้านคุณธรรม จริยธรรม ข้อ ๑	การสังเกตพฤติกรรมการทำ รายงานกลุ่ม	ตลอดภาค การศึกษา	๕%
๒	ด้านความรู้ ข้อ ๑	สอบกลางภาค สอบปลายภาค	๘ ๑๖	๕๕%

๓	ด้านทักษะทางปัญญา ข้อ ๑	การสอบอัตนัย การเข้าชั้นเรียน การมีส่วนร่วม อภิปรายเสนอความคิดเห็น ในชั้นเรียน	ตลอดภาคการศึกษา	๒๐%
๔	ทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและ ความรับผิดชอบ ข้อ ๔	การสังเกตพฤติกรรมการทำงาน รายงานกลุ่มและการส่ง รายงาน	ตลอดภาคการศึกษา	๑๐%
๕	ทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การ สื่อสาร และ การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ข้อ ๑	การนำเสนอรายงานหน้าชั้น เรียน	๑๕	๑๐%
รวม				๑๐๐%

หมวดที่ ๖ ทรัพยากรประกอบการเรียนการสอน

๑. เอกสารและตำราหลักสูตร

- คณะกรรมการแต่งตั้งคณาจารย์มหาวิทยาลัย, วิธีแปลมคอชเป็นไทย วิธีแต่งฉันท, กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัย, พ.ศ. ๒๕๔๑.
- จริญญา วรรณกสิณานนท์, ดร., บาลียุคใหม่ เรียนง่ายกว่าเดิม, กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์พุทธลีลา พ.ศ. ๒๕๔๙.
- จำลอง สารพัดนึก, รศ.ดร., แบบเรียนเร็วมหาบาลีเล่ม ๑, กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, พ.ศ. ๒๕๔๔.
- พระธรรมกิตติวงศ์ (ทองดี สุรเตโช), หลักการแปลไทยเป็นมคอชสำหรับชั้นประโยค ป.ธ. ๔-๕, กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์เชียงใหม่, พ.ศ. ๒๕๔๑.
- เวทย์ วรรณัญญ, แบบเรียนบาลีไวยากรณ์สมบูรณ์เล่ม ๑, กรุงเทพมหานคร: หจก.ไทยรายวันการพิมพ์, ๒๕๔๙.
- สยามหลวงแปงบาลี, เรื่องสอบบาลี, กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์การศาสนา, อาหารการพิมพ์, ๒๕๓๖, ๒๕๓๘, ๒๕๔๙.
- พระมหาประสิทธิ์ สิริปัญญา, แต่งและแปลบาลี, โรงพิมพ์นิติธรรมการพิมพ์, ๒๕๕๐.
- พระมหาเทียบ สิริยาโณ (มัลย์) ป.ธ.๙, M.A., Ph.D., การใช้ภาษาบาลี, โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๔๗.

๒. เอกสารและข้อมูลสำคัญ

- หนังสือแต่งแปลบาลี (พระมหาประสิทธิ์ สิริปัญญา, ผศ.)
- หนังสืออุบายพจนานุกรม ภาค ๑-๒ (สมเด็จพระมหาสมณเจ้ากรมพระยาวชิรญาณวโรรส)
- คัมภีร์วุดโตทัย (พระสังฆรักขิตมหาสามิเถระ)
- การใช้ภาษาบาลี, พระมหาเทียบ สิริยาโณ (มัลย์) ป.ธ.๙, M.A., Ph.D

๓. เอกสารและข้อมูลแนะนำ

เว็บไซต์ที่เกี่ยวข้องกับหัวข้อในรายวิชา เช่น google, wikipedia, คัมภีร์อิทธิฐานปทีปิกา และคัมภีร์อื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง, คำอธิบายศัพท์เฉพาะทางภาษาบาลี

หมวดที่ ๗ การประเมินและปรับปรุงการดำเนินการของรายวิชา

<p>๑. กลยุทธ์การประเมินประสิทธิผลของรายวิชาโดยนิสิต การอภิปรายกระบวนการจัดการเรียนการสอน/แบบสอบถาม</p>
<p>๒. กลยุทธ์การประเมินการสอน ผู้เรียนประเมินอาจารย์/ประธานหลักสูตรประเมินอาจารย์ผู้สอน</p>
<p>๓. การปรับปรุงการสอน ปรับกระบวนการจัดการเรียนการสอน/เทคนิคการสอน/การมอบหมายงาน</p>
<p>๔. การทวนสอบมาตรฐานผลสัมฤทธิ์ของนิสิตในรายวิชา ทวนสอบจากผลการประเมิน</p>
<p>๕. การดำเนินการทบทวนและการวางแผนปรับปรุงประสิทธิผลของรายวิชา ศึกษาสภาพปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นในการจัดการเรียนการสอนแต่ละครั้ง วิเคราะห์แผนการจัดการเรียนการสอน วิเคราะห์ผู้เรียน ปรับปรุงเนื้อหา/วิธีการจัดการเรียนการสอน</p>

(นายอภิวัฒน์ชัย พุทธจร)

อาจารย์ประจำวิชา

...../...../.....

(พระเดชขจร ขนติโร)

อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร

...../...../.....

(พระครูปัญญาธรรมานุกิจ)

ผู้อำนวยการวิทยาลัยสงฆ์หนองคาย

...../...../.....